

Motion till riksdagen 2022/23:2325

av **Karin Rågsjö m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2022/23:45 Vissa frågor om hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap

---

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se till att arbetet med att stärka hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap genomförs successivt så snart det är möjligt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag i hälso- och sjukvårdslagen som uttryckligen anger att sjukvårdsprodukter och övrig utrustning även ska finnas för att skydda sjukvårdspersonalens hälsa och säkerhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en fördjupad utredning om att ställa krav på apoteken att hålla ett basutbud med ett visst antal produkter baserat på en lista som en lämplig myndighet tar fram och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

Under lång tid har Sveriges beredskap inför pandemier och kriser försvagats. Kommersi- alisering av hälsovård har gjort att tillgången till läkemedel och sjukvårdsmaterial är sårbar. Folkhälsoaspekten skjuts i bakgrunden när nödvändigt samarbete mellan konkur- rerande apotek inte går att genomföra eller informationsflödet om läkemedelstillgången inte är öppet redovisat. Stora globala vinstsyftande bolag prioriterar vad som är bäst för dem själva och inte vad som är bäst för folkhälsan. För att säkra tillgången till nödvändig hälso- och sjukvårdsutrustning måste det finnas en helt annan beredskap. När väl krisen slår till är det för sent att börja planera upphandlingar av god kvalitet. Vänsterpartiet har i tidigare motioner bl.a. föreslagit att det behövs ett nationellt ansvar för lager av skydds- utrustning och en inhemsk produktion, att skyddsutrustning och förbrukningsmaterial för vård och omsorg ska säkras och att apoteken återförstatligas.

3 Takten i arbetet med hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap

Regeringen bedömer att arbetet med att stärka hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap måste bedrivas med ett långsiktigt perspektiv och göras i flera steg. Vidare beskrivs att uppbyggnaden av beredskap genom ökad lagerhållning och andra åtgärder måste ske på ett sätt som inte riskerar att leda till försämrad tillgänglighet. Samtidigt presenterar utredningen (SOU 2021:19) en mer detaljerad färdplan för hur arbetet med hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap bör utvecklas och bedrivas än det regeringen föreslår i propositionen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) lyfter i sitt remissvar att reformerna som utredningen pekar ut successivt bör genomföras så snart det är möjligt och anser det nödvändigt att inte invänta pandemins avslutning för att inleda arbetet. MSB lyfter även att behoven är stora inom området och beredskapsutvecklingen behöver hålla det tempo som krävs utifrån hot- och riskbilden och den politiska inriktningen för civilt försvar, samhällets krisberedskap samt skydd mot olyckor. Vänsterpartiet delar MSB:s åsikt vad gäller att regeringens bedömning inte är tillräcklig i beskrivningen att arbetet ska bedrivas med ett långsiktigt perspektiv och göras i flera steg. Även om långsiktighet är av vikt, måste också arbetet med att stärka hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap genomföras så snart det är möjligt, i och med att det berör både beredskap och ordinarie hälso- och sjukvårdsverksamhet.

Regeringen bör tillse att arbetet med att stärka hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap genomförs successivt så snart det är möjligt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4 Utrustning för personalens hälsa och säkerhet

Vänsterpartiet vill skapa den arbetsmiljö vårdpersonalen förtjänar. Anställningar inom vård och omsorg borde vara eftertraktade och finnas på arbetsplatser där medarbetarna trivs och vill stanna kvar. Vänsterpartiet vill reformera personalpolitiken så att fler människor vill börja arbeta inom hälso- och sjukvården, samtidigt som de som redan arbetar där ska vilja och orka stanna kvar. Ett steg för att göra det är att säkerställa tillgången till sjukvårdsprodukter och övrig utrustning som skyddar personalens hälsa och säkerhet. Men för att säkra tillgången till nödvändig sjukvårdsutrustning måste det finnas en helt annan försörjningsberedskap än vad det gör i dag.

Regeringen föreslår i propositionen att det i hälso- och sjukvårdslagen uttryckligen ska anges att där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet ska det, förutom den personal och de lokaler som behövs för att god vård ska kunna ges, även finnas de sjukvårdsprodukter och den övriga utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges.

I sitt remissvar föreslår Arbetsmiljöverket att det även ska framgå att förnödenheterna ska finnas för att skydda sjukvårdspersonalens hälsa och säkerhet. Vänsterpartiet instämmer i det förslaget. Personalen måste ges de förutsättningar som krävs för att kunna ge en god vård, och det innefattar sjukvårdsprodukter och utrustning som säkerställer deras hälsa och säkerhet. Därför vore det rimligt att det även uttryckligen införs i hälso- och sjukvårdslagen. Bristen på skyddsutrustning under coronapandemin ledde till stora arbetsmiljöproblem och svårigheter för personalen att utföra en god vård.

Att bortse från vårdpersonalens arbetsmiljö i hälso- och sjukvårdslagen riskerar att också försämra den i praktiken, vilket leder till en odräglig situation för personalen och sämre vård. Vänsterpartiet arbetar därför alltid för att vårdpersonalens arbetsmiljö ska stärkas.

Regeringen bör återkomma med förslag i hälso- och sjukvårdslagen som uttryckligen anger att sjukvårdsprodukter och övrig utrustning även ska finnas för att skydda sjukvårdspersonalens hälsa och säkerhet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 Basutbud hos apoteken

Det nu gällande systemet med läkemedelstillverkning i Sverige och i andra länder, med bristande krav på lagerhållning, skapar risksituationer för människor i behov av läkemedel. Utförsäljningen av apoteken har lett till både en försämrad geografisk tillgänglighet och en sämre tillgång till olika läkemedel. Enligt Vänsterpartiet bör syftet med läkemedelsdistribution vara att lindra och läka sjukdom genom godkända läkemedel. Det kräver ett gemensamt ägande av apoteken.

Regeringen föreslår i propositionen att öppenvårdsapotekens lager ska anpassas utifrån konsumenternas behov på den marknad som öppenvårdsapoteken verkar på i syfte att så många konsumenter som möjligt ska kunna expedieras direkt.

Folkhälsomyndigheten efterlyser i sitt remissvar en fördjupad utredning om möjligheten att ställa krav på att apoteken ska hålla ett basutbud med ett visst antal produkter i lager baserat på en lista som Läkemedelsverket tar fram. Då vissa läkemedel är viktigare än andra, skulle listan innehålla de viktigaste preparaten inom varje generikagrupp. Vänsterpartiet instämmer i efterlysningen och har tidigare lämnat förslag om att stärka tillgången till läkemedel (mot. 2019/20:669). I dag finns det inget samlat ansvar för tillgängligheten av läkemedel. Det skulle behövas en central aktör och en tydlig ansvarsfördelning i fråga om vem som ska göra vad. De som ska förskriva och expediera läkemedel måste veta vad som finns tillgängligt. Det måste finnas en myndighet som har kunskap om allt från tillgänglighet från producenter till den som är i behov av ett läkemedel. Läkemedelsverket har stor kunskap om läget inom läkemedelshanteringen och är lämpligast att ta det övergripande ansvaret.

Regeringen bör tillsätta en fördjupad utredning om att ställa krav på apoteken att hålla ett basutbud med ett visst antal produkter baserat på en lista som en lämplig myndighet tar fram. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Karin Rågsjö (V)

Ida Gabrielsson (V)

Malcolm Momodou Jallow (V)

Maj Karlsson (V)

Isabell Mixter (V)

Daniel Riazat (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)